

SPOLEČNĚ VE ŠKOLE
DALŠÍ KROKY VE VZDĚLÁVÁNÍ ROMŮ
V ČESKÉ REPUBLICE

SPOLEČNĚ VE ŠKOLE: DALŠÍ KROKY VE VZDĚLÁVÁNÍ ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

14. A 15. LISTOPADU 2017 - SCHEBKŮV PALÁC, POLITICKÝCH VĚZŇŮ 7, PRAHA

PROGRAM KONFERENCE

Od přelomového rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku, který uznal diskriminaci romských dětí při jejich zařazování do zvláštních škol, uplynulo deset let. Tři roky také minuly od doby, kdy Evropská unie začala poukazovat na nedostatečné podmínky pro inkluzivní vzdělávání v České republice.

Konference, která je organizována Open Society Justice Initiative a Nadací Open Society Fund Praha, se zaměří na kroky, které musí Česká republika učinit, aby splňovala své povinnosti vůči právu Evropské unie a také požadavkům Evropské úmluvy o lidských právech.

Na konferenci vystoupí zástupci a zástupkyně státních institucí České republiky, učitelské veřejnosti, rodičů, Evropské unie, Rady Evropy, velvyslanectví a občanské společnosti. Účastníci a účastnice během konference zhodnotí dosavadní změny. Také se budou věnovat dalším krokům, které by stát a občanská společnost mohly udělat, aby se naplnily přísliby rovných šancí ve vzdělávání, jež vyplývají z rozsudku *D. H. a ostatní proti České republice*.

ÚTERÝ

14. LISTOPADU 2017

16:00 – 17:00 UVÍTACÍ OBČERSTVENÍ

17:00 – 19:00 ZAHÁJENÍ KONFERENCE

Úvodní slovo

Robert Basch, *výkonný ředitel*, Nadace Open Society Fund Praha

Hlavní projevy: Inkluzivní vzdělávání, demokracie a rozsudek D. H.

Stanislav Štech, *ministr*, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Nils Muižnieks, *komisař pro lidská práva*, Rada Evropy (video)

Věra Jourová, *komisařka pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen a mužů*, Evropská komise (video)

Diskuse: Boj proti diskriminaci romských dětí – úsilí pokračuje

MODERÁTOR: James A. Goldston, *výkonný ředitel*, Open Society Justice Initiative

David Beňák, *náměstek ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu*, Úřad vlády

Tomáš Zatloukal, *ústřední školní inspektor*, Česká školní inspekce

Anna Šabatová, *veřejná ochránkyně práv*, Kancelář veřejného ochránce práv

Vegar Andreassen, *Charge d'affaires*, Velvyslanectví Norského království v Praze

Magdalena Karvayová, *organizátorka romských komunit*, Awen Amencia

Claudia Luciani, *ředitelka*, Demokratické vládnutí a anti-diskriminace, Rada Evropy

PO ZAHÁJENÍ KONFERENCE JSTE VŠICHNI ZVÁNI NA VEČERNÍ RECEPCI.

STŘEDA

15. LISTOPADU 2017

Druhý den konference dá prostor pro diskusi rodičů, vzdělávacích expertů, zástupců státních úřadů, škol a občanské společnosti. Cílem je zhodnotit dosažený pokrok v inkluzivním vzdělávání v České republice, nedávné reformy ve školství, ale také přetrvávající bariéry ve vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

8:45 – 9:30 SNÍDANĚ

9:30 – 9:40 ÚVODNÍ SLOVO

Marie Gottfriedová, *ředitelka*, Základní škola Trmice

9:40 – 11:10 DOPOLEDNÍ DISKUSNÍ PANELE

Proměna a odpovědnost školy: jsou rodiče hnací silou pro inkluzivní vzdělávání?

S jakými překážkami se potýkají romští rodiče a rodiče dětí s postižením v současném vzdělávacím systému? Do jaké míry dostávají děti se speciálními vzdělávacími potřebami další podporu garantovanou inkluzivní reformou? Mohou se rodiče zapojit do změn vzdělávacího systému a využívat svých možností? Jaká je jejich role při proměně školy a při dosahování její odpovědnosti? Panel nabídne prostor sdružením i rodičům, kteří budou moci sdílet svůj pohled na naplňování nových podpůrných opatření. Budeme také mluvit o doporučeních pro ministerstvo školství, aby dokázalo zajistit smysluplnou změnu pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

MODERÁTORKA: Klára Laurenčíková, *předsedkyně*, Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání

Pavla Baxová, *ředitelka*, Rytmus

Tomáš Hečko, *rodič*, Rodiče za inkluzi

Žaneta Mirgova, *předsedkyně*, Asociace romských rodičů

Jít příkladem: jaká je role ředitelů a učitelů při podpoře inkluzivního vzdělávání?

Co znamená inkluzivní vzdělávání a co s sebou přináší? Jinak řečeno, co potřebují ředitelé a učitelé k tomu, aby zavedli inkluzivní výuku? Jakou podporu dostávají v současnosti ze strany ministerstva školství, aby mohli zavádět inkluzivní reformu do praxe? V tomto panelu představíme současnou situaci v České republice a uvedeme příklady dobré praxe ze škol, které poskytují rovné příležitosti v přístupu ke vzdělávání romských dětí a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

MODERÁTORKA: Lenka Felcmanová, místopředsedkyně, Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání

María Vieites Casado, projektová manažerka, Step4SEAS, CREA-UB

Karel Bárta, pedagog, bývalý ředitel, Základní škola Turnov – Žižkova ulice

Jiří Slepíčka, ředitel, Základní škola Ostrava – Michálkovice

Anna Brychtová, ministerský rada, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Human Rights Law Implementation Project (HRLIP) Workshop: Implementace rozsudku *D. H. a ostatní proti České republice*

Human Rights Law Implementation Project (HRLIP) je srovnávací výzkumný projekt (2015–18), který sleduje reakce devíti států v Evropě (Belgie, Česká republika, Gruzie), Africe (Burkina Faso, Kamerun a Zambie) a Americe (Kanada, Kolumbie a Guatemala) na vybrané rozsudky a rozhodnutí (i) regionálních soudů a komisí a (ii) vybraných monitorovacích orgánů OSN.

Workshop HRLIP usiluje o zhodnocení dopadu rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) a Výboru ministrů Rady Evropy na změny ve vzdělávání romských žáků v České republice. Konkrétně se jedná o případ *D. H. a ostatní* proti České republice a také o rozhodnutí Výboru ministrů Rady Evropy, odpovědného za dohled nad naplňováním rozsudku. Cílem je prozkoumat, jaká opatření nebo indikátory úspěchů mohou být identifikovány, aby mohl Výbor ministrů usoudit, kdy Česká republika zcela naplnila rozsudek ESLP, a případ *D. H. a ostatní* uzavřít.

MODERÁTORKA: Alice Donald, výzkumnice HRLIP, School of Law, Middlesex University London

Kateřina Valachová, poslankyně, bývalá ministryně školství, Poslanecká sněmovna Parlamentu

Vít Alexander Schorm, vládní zmocněnec pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva, Ministerstvo spravedlnosti

Magdalena Karvayová, organizátorka romských komunit, Awen Amenca

Michal Zálešák, právník, Evropské centrum pro práva Romů

11:10 – 11:30 PŘESTÁVKA NA KÁVU

11:30 – 12:30 PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ

Zavádění vzdělávacích reforem: výzvy a vyhlídky pro inkluzivní vzdělávání

V letech 2015 a 2016 vláda České republiky prosadila několik klíčových reforem vzdělávání, konkrétně podpurná opatření pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami (inkluzivní reforma), povinný rok mateřské školy pro všechny pětileté děti a zrušení vzdělávacího programu pro žáky s lehkým mentálním postižením. V tomto panelu budou představeny výzkumy k dopadům inkluzivní reformy, které byly podpořeny a realizovány Nadací OSF, Open Society Justice Initiative, Českou odbornou společností pro inkluzivní vzdělávání a Českomoravským odborovým svazem pracovníků ve školství. Bude také představena tematická zpráva České školní inspekce ke společnému vzdělávání.

MODERÁTORKA: Lucie Plešková, manažerka programu, Nadace OSF

Jana Straková, výzkumnice, Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova

Dana Moree, výzkumnice, Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova

Ondřej Andrys, zástupce ústředního školního inspektora, Česká školní inspekce

Klára Laurenčíková, předsedkyně, Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání

12:30 – 13:30 OBĚD

13:30 – 15:00 ODPOLEDNÍ DISKUSNÍ PANELE

Data o rovných příležitostech a zapojení komunit

Etnicky členěná data nám ukazují, že romští žáci jsou ve srovnání se svými ne-romskými spolužáky neúměrně zařazováni do speciálního školství. Tato data sloužila jako klíčový důkaz v rozsudku D. H. a ostatní proti České republice a jsou nadále zcela zásadní pro sledování jeho naplňování. Česká republika jako součást naplňování rozsudku již pátým rokem sbírá data o počtech romských žáků v základních školách (běžných a speciálních), a to za použití metody identifikace třetí osobou, kdy etnicitu pro potřeby sběru určují ředitelé a učitelé. Diskusní panel se zaměří na současnou podobu sběru dat a na možnosti ho zlepšit. Konkrétně se panel bude věnovat možnostem přejít od metody identifikace třetí osobou k metodě sebe-identifikace, a to prostřednictvím zvyšování povědomí o smyslu sběru dat a jeho důležité roli při řešení nerovného přístupu ke vzdělávání mezi Romy a učiteli.

MODERÁTORKA: Julia Harrington Reddy, *vedoucí oddělení Rovnosti a inkluze, Open Society Justice Initiative*

Marie Gottfriedová, *ředitelka, Základní škola Trmice*

Václav Jelen, *ředitel, Odbor školské statistiky, analýz a informační strategie, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*

Nihan Köseleci, *výzkumnice, UNESCO*

Miroslav Klempar, *organizátor romských komunit, Awen Amenca*

Vyhlídky a výzvy povinné předškolní docházky

Novelou školského zákona byl od září 2017 zaveden povinný poslední rok předškolní docházky v mateřských školách. Vzhledem k tomu, že výzkumy prokazují pozitivní vliv předškolního vzdělávání na celkový vývoj dítěte a úspěšnost v dalším vzdělávání, jedná se velmi důležitou reformu. Toto opatření však bude efektivní pouze za předpokladu, že se vláda zaváže navyšovat počty a kapacity předškolních zařízení v celé republice. Nedostatek míst v mateřských školách v kombinaci s přípustným zproštěním od této povinnosti v případech, že rodiče zvolí domácí vzdělávání svého dítěte,

však dávají prostor obavám, že romští rodiče budou volit (či budou tlačeni k volbě) domácího vzdělávání pro své děti. To by mohlo mít za následek další diskriminaci romských dětí. Panelisté se budou zabývat legislativními bariérami či praktickými překážkami, které mohou bránit účasti romských dětí na povinném předškolním vzdělávání.

MODERÁTORKA: Lucie Plešková, *manažerka programu, Nadace OSF*

Aneta Suchá, *asistentka pedagoga, Vzájemné soužití*

Jana Vinterová, *ministrská rada, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*

Lenka Anežková, *ředitelka, Mateřská škola Požární - Ostrava*

Zuzana Ramajzlová, *projektová manažerka, Člověk v tísni*

Jak na segregované romské školy

V České republice aktuálně existuje více než 80 segregovaných škol, ve kterých romské děti tvoří více než polovinu žáků. Navzdory tomu, že se jedná o náročné a politicky nepopulární téma, rozhodli se zástupci některých obcí problematikou desegregace škol zabývat. Cílem panelu je představení specifických případů konkrétních škol a sdílení zkušeností a dobré praxe mezi účastníky. Během panelu budou mimo jiné diskutovány následující otázky: Jaké jsou klíčové nástroje, které mají k dispozici obce a státní instituce, aby se se segregací vypořádaly? Koho všeho je třeba oslovit a zapojit do diskuse při hledání řešení? Jak zapojit rodiče z majority i minority?

MODERÁTOR: Štěpán Drahokoupil, *advokační pracovník, Nadace OSF*

Petr Zábojník, *místostarosta, Ostrava-Poruba*

Lada Červeňáková, *pedagožka, SŠ prof. Zdeňka Matějčka*

Vlado Rafael, *ředitel, eduRoma*

Olga Kusá, *metodička pro inkluzivní vzdělávání, Úřad vlády*

15:00 – 15:15 PŘESTÁVKA NA KÁVU

15:15 – 15:45: ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY

Závěrečné poznámky

Shirley Pouget, *advokační pracovníce, Open Society Justice Initiative*

Štěpán Drahokoupil, *advokační pracovník, Nadace OSF*